

KOMISSION ASETUS (EU) N:o 557/2013,

annettu 17 päivänä kesäkuuta 2013,

Euroopan tilastoista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 223/2009 täytäntöönpanosta tieteellisiin tarkoituksiin käytettävien salassapiddettävien tietojen käyttöoikeuden osalta ja komission asetuksen (EY) N:o 831/2002 kumoamisesta

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan tilastoista 11 päivänä maaliskuuta 2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 223/2009 ⁽¹⁾ ja erityisesti sen 23 artiklan,

ottaa huomioon Euroopan tietosuojavaltuutetun lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Asetuksessa (EY) N:o 223/2009 vahvistetaan oikeudellinen kehys Euroopan tilastojen kehittämistä, tuottamista ja jakelua varten, salassapiddettävien tietojen suojaamista ja käyttöoikeutta koskevat yleiset säännökset mukaan luettuina.
- (2) Euroopan tilastoja varten kerätyistä tiedoista olisi otettava suurin mahdollinen hyöty muun muassa parantamalla tutkijoiden oikeutta saada käyttöönsä salassapiddettäviä tietoja tieteellisiin tarkoituksiin varten.
- (3) Moniin talous-, yhteiskunta-, ympäristö- ja valtiotieteiden alalla esitettyihin kysymyksiin voidaan vastata riittävästi vain sellaisten asiaan liittyvien ja yksityiskohtaisten tietojen pohjalta, jotka mahdollistavat syvällisen analyysin. Tutkimustarkoituksiin saatavilla olevien yksityiskohtaisten tietojen laadusta ja ajantasaisuudesta on tässä yhteydessä tullut tärkeä osatekijä pyrittäessä ymmärtämään ja hallinnoimaan yhteiskuntaa tieteen pohjalta.
- (4) Tiedeyhteisön olisi näin ollen saatava laajemmat käyttöoikeudet Euroopan tilastojen kehittämiseen, tuottamiseen ja jakeluun käytettäviin salassapiddettäviin tietoihin analysoijia varten tieteellisen kehityksen edistämiseksi ilman, että vaarannetaan sitä suojan korkeaa tasoa, jota salassapiddettävien tilastotietojen osalta edellytetään.
- (5) Elimet, joiden tavoitteena on edistää ja antaa käyttöoikeus tietoihin tieteellisen tutkimuksen edistämiseksi yhteiskunnan ja politiikan kannalta merkityksellisillä aloilla, voisivat osaltaan auttaa salassapiddettävien tietojen julkistamisessa tieteellisiin tarkoituksiin ja parantaa näin salassapiddettävien tietojen saatavuutta.
- (6) Riskinhallintaan pohjautuva toimintamalli lienee tehokkain malli useiden erityyppisten salassapiddettävien tietojen asettamiseksi saataville tieteellisiin tarkoituksiin varten, ja samalla sillä säilytetään vastaajia ja tilastoyksiköitä koskeva salassapitosuoja.
- (7) Salassapiddettävien tietojen fyysinen ja looginen suojaus olisi varmistettava sääntelyyn liittyvillä, hallinnollisilla, teknisillä ja organisatorisilla toimenpiteillä. Näiden toimenpiteiden ei pitäisi olla liian tiukkoja, jottei niillä rajoitettaisi kyseisten tietojen käyttökelpoisuutta tieteellisen tutkimuksen kannalta.
- (8) Jäsenvaltiot ja komissio ryhtyvät tätä varten asetuksen (EY) N:o 223/2009 mukaisesti tarpeellisiin toimenpiteisiin tilastosalaisuuden rikkomisten ehkäisemiseksi ja seuraamusten määräämiseksi tällaisten rikkomisten johdosta.
- (9) Tällä asetuksella varmistetaan yksityis- ja perhe-elämän ja henkilötietojen suojan täydellinen kunnioittaminen (Euroopan unionin perusoikeuskirjan 7 ja 8 artikla).
- (10) Tämän asetuksen soveltaminen ei saisi rajoittaa yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta 24 päivänä lokakuuta 1995 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 95/46/EY ⁽²⁾ eikä yksilöiden suojelusta yhteisöjen toimielinten ja elinten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta 18 päivänä joulukuuta 2000 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 45/2001 ⁽³⁾ soveltamista.
- (11) Tämän asetuksen soveltaminen ei saisi rajoittaa ympäristötiedon julkisesta saatavuudesta 28 päivänä tammikuuta 2003 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/4/EY ⁽⁴⁾ eikä tiedon saatavuutta, yleisön osallistumista päätöksentekoon sekä oikeuden saatavuutta ympäristöasioissa koskevan Århusin yleissopimuksen määräysten soveltamisesta yhteisön toimielimiin ja elimiin 6 päivänä syyskuuta 2006 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1367/2006 ⁽⁵⁾ soveltamista.

⁽¹⁾ EUVL L 87, 31.3.2009, s. 164.⁽²⁾ EYVL L 281, 23.11.1995, s. 31.⁽³⁾ EYVL L 8, 12.1.2001, s. 1.⁽⁴⁾ EUVL L 41, 14.2.2003, s. 26.⁽⁵⁾ EUVL L 264, 25.9.2006, s. 13.

- (12) Yhteisön tilastoista annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 322/97 täytäntöönpanosta tieteellisiin tarkoituksiin käytettävien salassapiddettävien tietojen käyttöoikeuden osalta 17 päivänä toukokuuta 2002 annettu komission asetus (EY) N:o 831/2002 ⁽¹⁾ olisi kumottava.
- (13) Tässä asetuksessa vahvistetut toimenpiteet ovat Euroopan tilastojärjestelmää käsittelevän komitean (ESS-komitean) lausunnon mukaiset,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Kohde

Tässä asetuksessa vahvistetaan edellytykset, joiden täytyessä voidaan myöntää käyttöoikeus komissiolle (Eurostatille) toimitettuihin salassapiddettäviin tietoihin tilastanalyysien tekemiseksi tieteellisiä tarkoituksia varten, sekä komission (Eurostatin) ja kansallisten tilastoviranomaisten välistä yhteistyötä koskevat säännöt tämän käyttöoikeuden helpottamiseksi.

2 artikla

Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

- 'tieteellisiin tarkoituksiin käytettävillä salassapiddettävillä tiedoilla' tietoja, joilla tilastoyksiköt voidaan tunnistaa ainoastaan välillisesti ja jotka ovat joko turvattuun käyttöön tarkoitettuja tiedostoja tai tieteelliseen käyttöön tarkoitettuja tiedostoja;
- 'turvattuun käyttöön tarkoitetuilla tiedostoilla' tieteellisiin tarkoituksiin käytettäviä salassapiddettäviä tietoja, joihin ei ole sovellettu muita tilastotietojen tietosuojamenetelmiä;
- 'tieteelliseen käyttöön tarkoitetuilla tiedostoilla' tieteellisiin tarkoituksiin käytettäviä salassapiddettäviä tietoja, joihin on sovellettu tilastotietojen tietosuojamenetelmiä, jotta tilastoyksikön tunnistamisriski on voitu laskea sopivalle tasolle nykyisten parhaiden käytäntöjen mukaisesti;
- 'tilastotietojen tietosuojamenetelmillä' menetelmiä, joilla vähennetään tilastoyksikköjä koskevien tietojen paljastumisriskiä ja jotka tavallisesti perustuvat julkistettavien tietojen muuttamiseen tai niiden määrän rajoittamiseen;
- 'käyttöoikeuden myöntävällä järjestelmällä' sitä fyysistä tai virtuaalista ympäristöä ja sen organisatorista rakennetta, jossa pääsy tieteellisiin tarkoituksiin käytettäviin salassapiddettäviin tietoihin annetaan;
- 'kansallisilla tilastoviranomaisilla' kansallisia tilastolaitoksia ja muita kansallisia viranomaisia, jotka vastaavat kussakin jäsenvaltiossa Euroopan tilastojen kehittämisestä, tuottamisesta ja jakelusta ja jotka on nimetty asetuksen (EY) N:o 223/2009 mukaisesti.

3 artikla

Yleiset periaatteet

Komissio (Eurostat) voi myöntää käyttöoikeuden tieteellisiin tarkoituksiin käytettäviin salassapiddettäviin tietoihin, joita se pitää hallussaan asetuksen (EY) N:o 223/2009 1 artiklassa tarkoitettua Euroopan tilastojen kehittämistä, tuottamista ja jakelua varten, edellyttäen että seuraavat edellytykset täyttyvät:

- käyttöoikeutta pyytää tunnustettu tutkimusyksikkö;
- on toimitettu asianmukainen tutkimusehdotus;
- on ilmoitettu, minkätyyppisistä tieteellisiin tarkoituksiin käytettävistä salassapiddettävistä tiedoista on kyse;
- käyttöoikeuden myöntää joko komissio (Eurostat) tai muu komission (Eurostat) akkreditoima käyttöoikeuden myöntävä järjestelmä;
- se asianomainen kansallinen tilastoviranomainen, joka toimitti kyseiset tiedot, on antanut hyväksyntänsä.

4 artikla

Tutkimusyksiköt

1. Tutkimusyksiköiden tunnistamisen on perustuttava kriteereihin, jotka koskevat seuraavia näkökohtia:

- yksikön tarkoitus; yksikön tarkoituksen arviointi on toteutettava sen perussäännön, tehtävän tai muun sen tarkoituksesta annetun ilmoituksen pohjalta; yksikön tarkoitukseen on sisällyttävä viittaus tutkimukseen;
- yksikön vahvistettu kokemus tai maine laadukasta tutkimusta tuottavana ja julkisesti saataville asettavana elimenä; yksikön kokemusta tutkimushankkeiden toteuttamisessa arvioidaan muun muassa saatavilla olevien julkaisuluetteloiden ja sellaisten tutkimushankkeiden pohjalta, joihin yksikkö on osallistunut;
- tutkimustoiminnan sisäiset organisaatiojärjestelyt; tutkimusyksikön on oltava erillinen organisaatio, jolla on oikeushenkilön asema ja joka on keskittynyt tutkimustoimintaan, tai tutkimusosasto jonkin organisaation sisällä; tutkimusyksikön on oltava riippumaton ja voitava itsenäisesti laatia tieteellisiä päätelmiä ja toimittava erillään sen elimen toimintalohkoista, johon se kuuluu;
- tietojen turvallisuuden varmistamiseksi käytössä olevat turvatoimet; tutkimusyksikön on täytettävä tietojen turvallisuuden varmistavat tekniset ja infrastruktuuri vaatimukset.

2. Tutkimusyksikön asianmukaisesti nimetyn edustajan on allekirjoitettava salassapitolupaus, joka kattaa kaikki yksikön tutkijat, joilla on pääsy tieteellisiin tarkoituksiin käytettäviin salassapiddettäviin tietoihin, ja jossa määritellään käyttöoikeuden edellytykset, tutkijoiden velvollisuudet, tilastotietojen salassapiddettävyyden noudattamiseksi toteutetut toimenpiteet sekä näiden velvollisuuksien rikkomisesta aiheutuvat seuraamukset.

⁽¹⁾ EYVL L 133, 18.5.2002, s. 7.

3. Komissio (Eurostat) laatii yhteistyössä ESS-komitean kanssa ohjeet tutkimusyksikköjen arvioimiseksi, 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu salassapitolupaus mukaan luettuna. Asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa komissio (Eurostat) päivittää ohjeita ESS-komitean hyväksymien menettelyjen mukaisesti.

4. Tutkimusyksikköjen arviointia käsittelevät raportit on asetettava kansallisten tilastoviranomaisten saataville.

5. Komissio (Eurostat) pitää yllä ajan tasalle saatettua luetteloa tunnustetuista tutkimusyksiköistä ja julkaisee sen verkkosivustollaan.

6. Komissio (Eurostat) tekee säännöllisesti luetteloon sisältyvien tutkimusyksikköjen uudelleenarviointeja.

5 artikla

Tutkimusehdotus

1. Tutkimusehdotuksessa on mainittava riittävän yksityiskohtaisesti

- a) tutkimuksen perusteltu tarkoitus;
- b) selvitys siitä, miksi tähän tarkoitukseen ei voida päästä käytämällä muuta kuin salassapidettävää tietoa;
- c) käyttöoikeutta pyytävä yksikkö;
- d) yksittäiset tutkijat, joilla tulee olemaan käyttöoikeus tietoihin;
- e) käyttöoikeuden myöntävät järjestelmät, joita on tarkoitus käyttää;
- f) tietokokonaisuudet, joiden käyttöoikeutta haetaan, niiden analysointimenetelmät; sekä
- g) julkaistavan tai muuten levitettävän tutkimuksen aiottu tulokset.

2. Tutkimusehdotuksen mukana on esitettävä niiden tutkijoiden allekirjoittamat yksilölliset salassapitolupaukset, joilla tulee olemaan käyttöoikeus tietoihin.

3. Komissio (Eurostat) laatii yhteistyössä ESS-komitean kanssa ohjeet tutkimusehdotusten arvioimiseksi. Asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa komissio (Eurostat) päivittää ohjeita ESS-komitean hyväksymien menettelyjen mukaisesti.

4. Tutkimusehdotusten arviointia koskevat raportit on asetettava niiden kansallisten tilastoviranomaisten saataville, jotka toimittivat asianomaiset salassapidettävät tiedot komissiolle (Eurostatille).

6 artikla

Kansallisten tilastoviranomaisten kanta

1. Kunkin tutkimusehdotuksen osalta pyydetään ennen käyttöoikeuden myöntämistä sen kansallisen tilastoviranomaisen hyväksyntää, joka toimitti asianomaiset salassapidettävät tiedot. Kansallisen tilastoviranomaisen on toimitettava kantansa Eurostatille neljän viikon kuluessa siitä päivämäärästä, jona kansallinen tilastoviranomainen vastaanotti tutkimusehdotuksen arviointia käsittelevän kyseisen raportin.

2. Asianomaiset salassapidettävät tiedot toimittaneet kansalliset tilastoviranomaiset ja komissio (Eurostat) sopivat mahdollisuuksien mukaan kuulemismenettelyn yksinkertaistamisesta ja sen ajoituksen parantamisesta.

7 artikla

Tieteellisiin tarkoituksiin käytettävät salassapidettävät tiedot

1. Käyttöoikeus turvattuun käyttöön tarkoitettuihin tiedostoihin voidaan myöntää edellyttäen, että tutkimuksen tulokset julkistetaan vasta sitten, kun on ensin tarkistettu, ettei niissä paljasteta salassapidettäviä tietoja. Käyttöoikeus turvattuun käyttöön tarkoitettuihin tiedostoihin voidaan myöntää ainoastaan komission (Eurostatin) sisäisen käyttöoikeuden myöntävän järjestelmän puitteissa tai muun sellaisen käyttöoikeuden myöntävän järjestelmän puitteissa, jonka komissio (Eurostat) on akkreditoinut antamaan käyttöoikeuden turvattuun käyttöön tarkoitettuihin tiedostoihin.

2. Käyttöoikeus tieteelliseen käyttöön tarkoitettuihin tiedostoihin voidaan myöntää edellyttäen, että käyttöoikeutta pyytävässä tutkimusyksikössä on käytössä asianmukaiset turvatoimet. Komissio (Eurostat) julkaisee tiedot vaadittavista turvatoimista.

3. Komissio (Eurostat) valmistelee yhteistyössä kansallisten tilastoviranomaisten kanssa tutkimuskäyttöön tarkoitettuja tietokokonaisuudet, jotka on kohdennettu koskemaan erityyppisiä tieteellisiin tarkoituksiin käytettäviä salassapidettäviä tietoja. Valmistellessaan tutkimuskäyttöön tarkoitettua tietokokonaisuutta komissio (Eurostat) ja kansalliset tilastoviranomaiset ottavat huomioon salassapidettävien tietojen laittoman paljastamisen riskin ja vaikutuksen.

8 artikla

Käyttöoikeuden myöntävä järjestelmä

1. Tieteellisiin tarkoituksiin käytettäviä salassapidettäviä tietoja koskeva käyttöoikeus voidaan myöntää komission (Eurostatin) akkreditoiman käyttöoikeuden myöntävän järjestelmän kautta.

2. Käyttöoikeuden myöntävän järjestelmän on sijaittava kansallisten tilastoviranomaisten osana. Käyttöoikeuden myöntävä järjestelmä voi poikkeuksellisesti sijaita muualla kuin kansallisten tilastoviranomaisten osana, kunhan asianomaiset tiedot toimittaneilta kansallisilta tilastoviranomaisilta on ennakko- saatu nimenomainen hyväksyntä.

3. Käyttöoikeuden myöntävän järjestelmän akkreditoinnin on perustuttava kriteereihin, jotka koskevat käyttöoikeuden myöntävän järjestelmän tarkoitusta sekä sen organisaatorakennetta ja tietoturva- ja tiedonhallintanormeja.

4. Komissio (Eurostat) laatii yhteistyössä ESS-komitean kanssa ohjeet käyttöoikeuden myöntävien järjestelmien arvioimiseksi. Asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa komissio (Eurostat) päivittää ohjeita ESS-komitean hyväksymien menettelyjen mukaisesti.

5. Käyttöoikeuden myöntävien järjestelmien arviointia käsittelevät raportit on asetettava kansallisten tilastoviranomaisten saataville. Raportteihin on sisällyttävä suositus siitä salassapidettävien tietojen tyypistä, johon kyseinen järjestelmä voi antaa

käyttöoikeuden. Komissio (Eurostat) kuulee ESS-komiteaa ennen kuin tekee päätöksen käyttöoikeuden myöntävän järjestelmän akkreditoimisesta.

6. Käyttöoikeuden myöntävän järjestelmän tai käyttöoikeuden myöntävää järjestelmää isännöivän organisaation asianmukaisesti nimetyn edustajan ja komission (Eurostatin) välillä allekirjoitetaan sopimus, jossa määritetään käyttöoikeuden myöntävän järjestelmän velvollisuudet salassapidettävien tietojen suojaamisen osalta ja organisatoriset toimenpiteet. Komissiolle (Eurostatille) on tiedotettava säännöllisesti käyttöoikeuden myöntävien järjestelmien toteuttamista toimista.

7. Komissio (Eurostat) pitää yllä luetteloa akkreditoituista käyttöoikeuden myöntävistä järjestelmistä ja julkaisee sen verkkosivustollaan.

9 artikla

Organisatoriset kysymykset

1. Komissio (Eurostat) ilmoittaa säännöllisesti ESS-komitealle niistä hallinnollisista, teknisistä ja organisatorisista toimenpiteistä, joita on toteutettu salassapidettävien tietojen fyysisen ja loogisen suojauksen varmistamiseksi ja laittoman paljastamisen tai sellaisen käytön, joka ylittää ne tarkoitukset, joita varten käyttöoikeus on myönnetty, riskin seuraamiseksi ja estämiseksi.

2. Komissio (Eurostat) julkaisee verkkosivustollaan

- a) ohjeet tutkimusyksikköjen, tutkimusehdotusten ja käyttöoikeuden myöntävien järjestelmien arvioimiseksi;
- b) luettelon tunnustetuista tutkimusyksiköistä;
- c) luettelon akkreditoituista käyttöoikeuden myöntävistä järjestelmistä;
- d) luettelon tutkimuskäyttöön tarkoitetuista tietokokonaisuuksista sekä niitä koskevan dokumentaation ja mahdolliset käyttömuodot.

10 artikla

Kumoaminen

Kumotaan asetus (EY) N:o 831/2002.

Viittauksia kumottuun asetukseen pidetään viittauksina tähän asetukseen.

11 artikla

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan kahdentenkymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 17 päivänä kesäkuuta 2013.

Komission puolesta
Puheenjohtaja
José Manuel BARROSO